

UITGAVE VOOR

ECONOMISCH

ADMINISTRATIEF

EN ONDERNEMERSONDERWIJS

BEDRIJFS- ECONOMIE

voor het mkb

Drs. P.F. Pietersen

K.P. Pietersen

14^e druk, 1^e oplage

ISBN: 978 90 6355 190 2

NEDERLANDS ONDERWIJS INSTITUUT BV

© Copyright: NOI - Baarn

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, database, computerbestand, internet of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het NOI te Baarn.

WOORD VOORAF

'Bedrijfseconomie voor het mkb' is een moderne onderwijsmethode die zo dicht mogelijk aansluit aan de praktijk van het bedrijfsleven.

Om de leerstof goed te verwerken zijn achter elk hoofdstuk *vragen met antwoorden* en een *begrippenlijst* toegevoegd. Bovendien zijn achter de hoofdstukken opdrachten opgenomen waarmee de behandelde begrippen cijfermatig kunnen worden verwerkt.

Achter in het boek is een afdeling herhalingsopgaven opgenomen. Deze bestaat voor een groot deel uit meerkeuzevragen.

Voor een vlotte verwerking zijn van alle opdrachten achter in het boek de *eindantwoorden* afgedrukt.

Bij de 14^e druk, 1^e oplage

In de 14^e druk is een flink aantal kleine wijzigingen doorgevoerd. Zo is het hoofdstuk over de belastingen aangepast aan de laatste ontwikkelingen. Daarnaast zijn bij de ondernemingsvormen de vereniging, de stichting en het bestuur van grote ondernemingen toegevoegd. In de tekst over de arbeidsovereenkomst is rekening gehouden met aanpassingen in de Wet werk en zekerheid en de Wet arbeid en zorg.

Het boek heeft een nieuwe lay-out gekregen en is op een iets groter formaat gedrukt. Al met al raden we af deze 14^e druk naast een voorgaande druk te gebruiken.

•

Voor uw ervaringen en suggesties houden wij ons van harte aanbevolen:
e-mail mkb@noi.nl, telefoon 035-5416743, fax 035-5417341.

NOI

1

ONDERNEMINGSVORMEN

1	DE RECHTSVORM VAN DE ONDERNEMING	blz. 10
1	Natuurlijke personen en rechtspersonen	10
2	Ondernemingsvormen	10
3	Het handelsregister	12
4	Begrippen	13
5	Verwerkingsvragen	14
2	ONDERNEMINGEN ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID	16
1	De eenmanszaak	16
2	De maatschap	18
3	Kenmerken vennootschap	19
4	De vennootschap onder firma (VOF)	20
5	De commanditaire vennootschap (CV)	26
6	Begrippen	28
7	Verwerkingsvragen	31
3	ONDERNEMINGEN MET RECHTSPERSOONLIJKHEID	34
1	De besloten vennootschap (BV)	34
2	De naamloze vennootschap (NV)	39
3	De coöperatieve vereniging (coöp)	42
4	De vereniging	44
5	De stichting	45
6	Het bestuur van grote ondernemingen	46
7	Opdrachten	48
8	Begrippen	48
9	Verwerkingsvragen	52
4	ONDERNEMINGSVORM EN EXPLOITATIEOVERZICHT	58
1	Het exploitatieoverzicht van de eenmanszaak	58
2	Het exploitatieoverzicht van de BV	61
3	Opdrachten	62
4	Begrippen	65
5	Verwerkingsvragen	67
5	BELASTINGEN	69
1	Inkomstenbelasting (IB)	69
2	Persoonsgebonden aftrekposten en heffingskortingen	75
3	Voorheffing loonbelasting en aangifte IB	75
4	Aftrekposten voor alle ondernemingsvormen	76
5	Extra aftrekposten voor IB-ondernemers	77
6	Omzetbelasting (btw)	79
7	Opdrachten	82
8	Begrippen	83
9	Verwerkingsvragen	87

2

KOSTEN EN CALCULATIES

1	KOSTENSOORTEN	94
1	Grondstoffen en hulpstoffen	94
2	Duurzame bedrijfsmiddelen	96
3	Arbeid	100
4	Diensten van derden	101
5	Kostprijsverhogende belastingen en heffingen	101
6	Opdrachten	102
7	Begrippen	104
8	Verwerkingsvragen	107
2	PRIJSBEREKENING AMBACHT EN DIENSTVERLENING	110
1	Offers en kosten	110
2	Het manuurtarief	111
3	Het machine-uurtarief	114
4	Bezettingsverschillen	117
5	Voor- en nacalculatie	119
6	De opslagmethode	121
7	Opdrachten	124
8	Begrippen	132
9	Verwerkingsvragen	135
3	PRIJSBEREKENING IN DE DETAILHANDEL	140
1	Omzet en brutowinst	140
2	De brutowinstopslag	140
3	Prijsberekening met een opslagpercentage	141
4	Prijsberekening met omrekenfactor	142
5	Adviesprijzen	142
6	Opdrachten	143
7	Begrippen	145
8	Verwerkingsvragen	146
4	CONSTANTE EN VARIABELE KOSTEN	148
1	Constante kosten	148
2	Variabele kosten	152
3	Kostenindelingen	153
4	De kostprijs	154
5	Het bedrijfsminimum	156
6	Het bedrijfsminimum in de detailhandel	157
7	Opdrachten	159
8	Begrippen	163
9	Verwerkingsvragen	165

3

FINANCIERING EN FINANCIËEL BELEID

1	VERMOGENSBEHOEFTE EN VERMOGENSVERKRIJING	168
1	Eigen en vreemd vermogen	168
2	Vormen van vreemd vermogen	169
3	Samenvatting	171
4	Opdrachten	172
5	Begrippen	173
6	Verwerkingsvragen	175
2	DE LIQUIDITEIT VAN EEN ONDERNEMING	177
1	Liquiditeit en werkkapitaal	177
2	De liquiditeitsbegroting	178
3	De current ratio	180
4	De quick ratio	181
5	Kernen in de vlottende bedrijfsmiddelen	181
6	Samenvatting	182
7	Opdrachten	183
8	Begrippen	186
9	Verwerkingsvragen	188
3	DE SOLVABILITEIT VAN EEN ONDERNEMING	191
1	Wat verstaan we onder solvabiliteit?	191
2	Het kengetal van de solvabiliteit	192
3	Bewaken van de solvabiliteit	192
4	Opdrachten	195
5	Begrippen	197
6	Verwerkingsvragen	198
4	CASHFLOW	200
1	Cashflow bij de eenmanszaak	200
2	Cashflow bij de BV	203
3	Vergelijking cashflow eenmanszaak en BV	206
4	Opdrachten	206
5	Begrippen	210
6	Verwerkingsvragen	211
5	DE RENTABILITEIT VAN VERMOGEN	213
1	De opbrengst van belegd vermogen	213
2	De rentabiliteit van het totale vermogen (RTV)	213
3	De rentabiliteit van het eigen vermogen (REV)	215
4	Rentabiliteit en ondernemingsvorm	216
5	Opdrachten	217
6	Begrippen	219
7	Verwerkingsvragen	220
6	BANKKREDIET	222
1	Rekening-courantkrediet	222
2	Zekerheidstelling	223

3

6	3	Factoring	224
	4	Opdrachten	225
	5	Begrippen	225
	6	Verwerkingsvragen	227
7		LEVERANCIERSKREDIET	229
	1	Leverancierskrediet ontstaat automatisch	229
	2	Korting voor contante betaling	229
	3	Kredietbeperkingstoeslag	230
	4	Kosten van leverancierskrediet	232
	5	Leverancierskrediet en afnemerskrediet	233
	6	Opdrachten	234
	7	Begrippen	235
	8	Verwerkingsvragen	236
8		LEASING	238
	1	Twee vormen van leasing	238
	2	Leasing en financiering	239
	3	Opdrachten	240
	4	Begrippen	241
	5	Verwerkingsvragen	242
9		OVERNAME, FUSIE EN LIQUIDATIE	244
	1	Overname van een bedrijf	244
	2	Voorbeeld van een overname	245
	3	Fusie van bedrijven	246
	4	Voorbeeld van een fusie	247
	5	Opheffing van een onderneming	249
	6	Opdrachten	251
	7	Begrippen	254
	8	Verwerkingsvragen	255
10		BEDRIJFSVERGELIJKING	257
	1	Interne en externe bedrijfsvergelijking	257
	2	Kengetallen	259
	3	Opdrachten	262
	4	Begrippen	264
	5	Verwerkingsvragen	265

4

PERSONEELSMANAGEMENT

1		PERSONEELSBEHOEFTE	268
	1	Personeelsplanning	268
	2	Taken en functies	269
	3	Werving van personeel	270
	4	Selecteren van personeel	273

4

1	5	Het sluiten van een arbeidsovereenkomst	274
	6	Het eindigen van een arbeidsovereenkomst	279
	7	Begrippen	282
	8	Verwerkingsvragen	286
2		BEHOUD VAN PERSONEEL	292
	1	Introductie van een nieuwe medewerker	292
	2	Aandacht voor personeel	292
	3	Opleiding en scholing	294
	4	Beoordeling van personeel	295
	5	Begrippen	296
	6	Verwerkingsvragen	297
3		LEIDINGGEVEN AAN PERSONEEL	299
	1	Leidinggeven	299
	2	Stijl van leidinggeven	301
	3	Omspanningsvermogen en spanwijdte	303
	4	Begrippen	303
	5	Verwerkingsvragen	305
4		ORGANISATIESTRUCTUREN	308
	1	De lijn-staforganisatie	308
	2	Steile en platte organisatie	309
	3	Interne communicatie	311
	4	De informele organisatie	313
	5	Begrippen	313
	6	Verwerkingsvragen	315

5

HERHALINGSOPGAVEN

1	HERHALING AFDELING 1	318
2	HERHALING AFDELING 2	327
3	HERHALING AFDELING 3	343
4	HERHALING AFDELING 4	364

TREFWOORDENREGISTER	373
---------------------------	-----

EINDANTWOORDEN OPDRACHTEN	383
---------------------------------	-----

FORMULES EN KENGETALLEN	387
-------------------------------	-----